

KARA MÜRSEL ALP

Sefâ ÖCAL

İsmi, Kara Mürsel Bey olarak da geçen Kara Mürsel Alp, Osman Gazi ile oğlu Orhan Gâzi'nin silâh arkadaşlarından ve Osmanlı devletinin kuruluşunda hizmet veren gazi komutanlardan biridir.

Kaynaklar Kara Mürsel Bey'i Osman Gâzi'nin silâh arkadaşları arasında gösterir ise de Osman Gâzi zamânında Kara Mürsel'in bir faaliyetine rastlamıyoruz. Orhan Gâzi devrinde onu İzmit körfezinin güney sâhilini muhafaza eden bir sahil komutanı olarak görürüz.

1326 yılında Bursa'yı alan Orhan Gâ-zi'nin emri üzerine Kara Mürsel Bey Bizans'ın su yollarını kesmekle görevlendirildi. İzmit körfezinin güney sâhilindeki Pronectus kasabasını aldıktan sonra fethettiği bu yere onun ismi verilerek Karamürsel dendi. Kara Mürsel Bey yalnız Karamürsel'i değil bu sâhildeki bâzı kaleleri ve Yalova'yı da fethetmiştir. Daha sonra fethedilen bu yerler, muhafazası için dâimâ harp gemileri hazır bulundurmak şartıyla-tımar olarak kendisine verildi. Kara Mürsel Bey Karesi Beyliği'nden getirttiği ustaların yardımıyla Karamürsel'de kurdurttuğu gemi tezgâhlarında hafif harp gemileri yaptırmaya başladı. Yapılan bu hafif harp gemilerine yakın târihe kadar "karamürsel" adı verilmekte idi. Kara Mürsel Bey, ilk defâ meydana getirilen bu hafif Osmanlı harp filosunun başına geçerek İzmit körfezinin ağzını kapatmış, o çağda Bizans'a tâbi ve karadan Orhan Gâzi tarafından kuşatılmış bulunan İzmit kalesine deniz yoluyla yapılacak yardımı durdurmuş ve bu suretle İzmit'in Orhan Gâzi tarafından fethinde önemli bir rolü olmuştur (İzmit'in fetih târihini Türk kaynakları 727 (1326-1327) ise 730 (1330-1331) arasında, Bizans kaynakları ile 1338 olarak gösterir. İ.A., c. 5/n, s. 1352 İzmit mad.).

Kara Mürsel Bey'in hazırladığı bu donanma ile Kocaeli cephesinin gerisine çıkarma yaptırarak Orhan Gâzi, Bizans imparatoru Andronikos ile yaptığı Plekanon savaşını da kazanmıştır (1329).

Bâzı rivâyetlere göre Kara Mürsel Bey'in Karesi Beyliği denizcilerinden olup, bu beylik Osmanlılar tarafından alınınca hizmete getirildiği söylenir ise de en eski Osmanlı târihlerinde böyle bir kayıt bulunmamaktadır. Aksine Kara Mürsel Alp'in; "Osman Gâzi'nin, ümerâsı arasında bulunduğu" (Müneccim Başî Târihi, I, s. 79), "Akça Koca'nın yetiştirdiği yiğitlerden biri olduğu", (Tâcü't-Tevârih, I, s. 63) görülür.

Kara Mürsel Bey'in nereli olduğuna, doğum ve ölüm târihlerine âit bir kayıt henüz yoktur. Mevcut târihî bilgilerin ışığında Karamürsel Bey'in Akça Koca'nın aşiretinden olduğu ve 1329 târihinden sonra öldüğü kabul edilebilir.

Kara Mürsel Bey, ölmeden önce şöyle vasiyet etmiştir: “Ölünce beni öyle bir yere gömün ki, sırtım dağlara dayansın, kucağıma denizi verin, dâimâ donanmamı göreyim”. Bu vasiyeti yerine getirilen Kara Mürsel Bey, huzur içinde, İzmit-Yalova kara yolu üzerinde, kendi ismini taşıyan ilçenin mezarlığında yatmaktadır. Mermer lahdin baş tarafında: **“Büyük Kahraman ve İlk Türk Denizcisi Kara Mürsel XIV. Asır”** yazısı ile kuzey yüzünde bir kadirga resmi bulunmaktadır.

Kara Mürsel’in lahdinin üzerine yanları açık bir kubbe yaptırılmış, yanına büyük bir mermer kitâbe yazdırılmış, baş tarafına bir gemi çıpası konulmuş, çevresine dört basamakla çıkılan bir mermer sahanlık yapılarak Karamürsel Belediyesi tarafından Kara Mürsel Alp’in mezârı bir âbide hâline getirilmiştir.

Yine kitâbede şunlar okunmaktadır:

“Ölünce beni öyle bir yere gömün ki, sırtım dağlara dayansın, kucağıma denizi verin, dâimâ donanmamı göreyim.”

Kara Mürsel Alp

Osmanlı târihinin ilk amirali Kara Mürsel Alp, XIV. yüz yılda yaşamıştı. Karesi Beyliği komutanlarından. Orhan Bey kendisini İzmit körfezinin güney kıyıları ve eski adı (Pro-nectus) olan Karamürsel kasabasının Bizanslılardan alınması işiyle görevlendirmişti. Kendisine tımar olarak verilen Karamürsel’in güney batısındaki Kavak koyu -Armutçuk limanında bir tersane kurarak gemi yapımına başlandı. Eğitim ve öğretimiyle bir donanma oluşturan ve bizzat komuta ederek başarı sağlayan Kara Mürsel Alp Türk denizcisidir. Orhan Gâzi tarafından asıl adı Mürsel iken, kendisine kara lakabı verilmiştir. Ayrıca ilk Osmanlı Türkleri döneminde görülen bir eğilim gereği aldığı yöreye adından dolayı Karamürsel denmiştir.

4 Temmuz 1976

Belediye Başkanlığı"

Kara Mürsel Bey’in Söğüt ilçesinde bulunan Ertuğrul Gâzi Türbesi haziresinde ayrıca bir makam kabri vardır.

Sefa ÖCAL, Kara Mürsel Alp, Türk Dünyası Tarih Dergisi, Haziran 1988, Sayı 18, s.52-55.